

Kvalitatívne ukazovatele mlieka dojnic slovenského strakatého dobytká v regióne Šariš

Vincent Sedlák

Prešovská univerzita v Prešove, Fakulta humanitných a prírodných vied,
Katedra ekológie, Ul. 17. Novembra č.1, 081 16 Prešov
vsedlak@unipo.sk

Hlavnými a najsledovanejšími parametrami kvality surového kravského mlieka sú percentuálny podiel tuku a bielkovín. Podľa kontroly úžitkovosti Plemenárskych služieb SR 2008/2009 dosiahlo plemeno slovenský strakatý dobytok v priemere 4,14 % tuku a 3,33 % bielkovín v mlieku [1].

Cieľom práce bolo zhodnotiť a porovnať podiel tuku a bielkovín v mlieku počas mesiacov október, november a december 2009. Sledovalo sa 294 kusov dojnic (75 % dedičnosti slovenské strakaté plemeno a 25 % pinzgaušké) na farme Poľnohospodárskeho družstva podielnikov Sedlice. Dojnice boli ustajnené v optimálnych podmienkach voľného ustajnenia s ležiskovými boxmi a prehĺbenou podlahou s nastieňaním slamy [2].

Slovenský strakatý dobytok je hlavné uznané plemeno Slovenska s vyrovnanou mäsovo-mliekovou úžitkovosťou. Je žltostrakatej farby vo veľkých, ostro ohraničených plochách. Hlava, spodná časť hrudníka, brucha a končatín sú spravidla bielej farby, mulec je ružovej farby, rohy a paznechty voskovožlté [3]. Stanovenie zloženia mlieka infračerveným absorpčným analyzátorom vykonali Plemenárske služby SR, Centrálné laboratórium rozboru mlieka Žilina, skúšobnými metódami podľa STN 57 0536 Stanovenie zloženia mlieka infračerveným absorpčným analyzátorom [4].

V období X./09 dosiahli priemerné hodnoty tuku 4,21 % a hodnoty bielkovín 3,36 %. V XI./09 bol podiel tuku 4,24 % a 3,42 % bielkovín. V období XII./09 bol stanovený podiel tuku 4,24 % a 3,49 % bielkovín. Pri porovnaní získaných hodnôt boli zistené rozdiely v podieloch sledovaných ukazovateľov. Priemerný podiel tuku v jednotlivých mesiacoch bol o 0,07–0,1 % vyšší v porovnaní s kontrolou úžitkovosti Plemenárskych služieb SR 2008/2009. Priemerný podiel bielkovín bol o 0,03–0,16 % vyšší v porovnaní s kontrolou úžitkovosti 2008/2009.

Rozdiely v kvalitatívnych parametroch mlieka boli pravdepodobne dôsledkom rôzneho spôsobu ustajnenia, techniky chovu, zloženia krmnej dávky a ďalších podmienok vplyvu prostredia chovu produkčných dojnic.

Táto práca bola realizovaná s podporou projektu Centrum excelentnosti ekológie živočíchov a človeka na Prešovskej univerzite v Prešove (ITMS kód projektu: 26220120023).

[1] Kontrola úžitkovosti HD. 2009. [online]. [cit. 2010/02/10]. Dostupné na internete:

<http://www.pssr.sk/download/hd/ročenka/ml_08_09/ročenka/subory/strak.pdf>

[2] Poráčová, J. et al. 2007. Vplyv welfare na vybrané metabolické parametre hovädzieho dobytká. In: *Ochrana zvierat a welfare 2007 : 14. odborná konferencia s mezinárodnou účasťou*. - Brno : Veterinárni a farmaceutická univerzita, 2007. - ISBN 978-80-7305-015-3. - S. 126-129.

[3] Ďuran, A. 2001. Plemená hovädzieho dobytká. In Kováč, G. (ed). *Choroby hovädzieho dobytká*. Prešov: M&M, 2001. ISBN 80-88950-14-7. 874 s.

[4] STN 570536:1995 : Stanovenie zloženia mlieka infračerveným absorpčným analyzátorom. [online]. [cit. 2010/03/30]. Dostupné na internete: <<http://www.slovenske-normy.sk/stn-570536-01041995>>